

תמרורים

נחוג • יום-הולדתה ה-42 של דיקנית הסטודנטים באוניברסיטת תל-אביב פרופ' פסור רינה שפירא, שנולדה בתל-אביב, היתה ראש החוג לסוציולוגיה באוניברסיטת תל-אביב, חיברה את הספר מי'אתה הסטודנט הישראלי.

נחוג • יום-הולדתו ה-49 של הסופר נתן שחם, חבר קיבוץ בית-אלפא ומישי-נה ליו"ר רשות השידור, היה בזמנו עורך גופרית הפועלים ועורך שבועון חותם.

נישאה • בנגן הווילה של נשיא מצרים אנוואר אל-סאדאת בפרבר גיזה שבקאהיר, בתו הבכירה של הנשיא לוי-כאנה סאדאת והמהגר עברי-אל-חאלק סרוואת. באותה הזדמנות התארסו בתו השנייה של סאדאת, נואא וחסן מרעי, בנו של סיד מרעי, אחד מעורביו הבכירים של הנשיא המצרי.

נחוג • יום-הולדתו ה-52 של ח"כ המערך אברהם עופר, מראשי ה"גוש במפא"י, מנכ"ל שיכון עובדים, מי

עופר

יוזמי חוק באדר-עופר, היה בזמנו מפקד בסיס חיל-הים באילת, ממקימי מועצת הלול, סמנכ"ל משרד ה"חקלאות וסגן ראש עיריית אשדוד. מונח • לתפ"קיד דוברצה"ל, כי מקומו של תת-אלוף פינחס ("פיניחה") להב שמילא את התפקיד מ-1972 ועובר לתפקיד אחר כצה"ל, תת-אלוף אפרים פורן (42) שהיה ראש לישיבתו של הרמטכ"ל הקודם חיים בר-לב. יליד פולין, עלה לארץ בהיותו בן שנה, התחנך בשפייה, התנדב בגיל 16 ליחידה צבאית והשתתף במלחמת ה"שיחורר. היה מדר"ר ראשי בבית-הספר לקצינים, עמד בסינטיים האחרונות בראש מלחמת צה"ל בשניגאפור.

הועלה • מדרגת תת-אלוף לאלוף, משה פלד (47) שנולד בעין-גנים, עבר בתום לימודיו בגמנסיה על-שם אחד העם בפתח-תיקוה למושב נהלל שעם חבריו הוא נמנה עד היום, שירת במילחמת ה"שיחורר בחטיבת גולני, השתחרר מצה"ל ועבר במסגרת שירות המילואים שלו קורס מנ"דים, חזר ב-1959 לשירות פעיל, שימש במלחמת ששת-הימים כראש מטה באוגד"ת של אלעד פלד, מונה ב-1972 כמפקד אוגדת שיריון, פיקד במלחמת יום-הכיפורים על אוגדתו בהתקפת הגדד העיקרית נגד הסורים.

נפטרה • בבית-החולים בילינסון, בגיל 63, ד"ר חנה פנה, אלמנתו של מנהיג מק"י משה סנה, שנולדה בפולין, היתה פעילה בשורות הסטודנטים הציוניים בוארשה שם הכירה את בעלה לע"ת, סיימה ב-1935 את לימודיה בבית-

חנה פנה בסוף הרשימה

הספר לרפואה בוארשה, עלתה לארץ ב-1940 ועבדה כרופאת ילדים בקופת-חולים. כאשר שימש בעלה כרמ"א ההגנה, שירתה היא בשירות הרפואי של הנגדה. בשנים האחרונות היתה חברת ועדת הביקורת המרכזית של מק"י, נעלה בבחירות האחרונות ונשימת מוקד ועמדת בראש רשימה זו בבחירות לוועידת הפועלות.

יעקב לופו עריק — או קורבן?

והעיד במשפט שהתפתח בעיקבות גילויו, "הוא נחטף, ואולי אפילו כבר נרצח", טוענים קרוביו.

הווי

כל ימי האם

יום האם — היום בו מתנהגים יפה אל אמא, לא מרגיזים אותה, וקונים לה מתנות — היה מאז ומתמיד יום גמיש ביותר בישראל. לפעשה, היו למעלה מעשרה ימי אמא. בחיפה חגגו את יום האם בפסח. תל-אביב קבעה לה אותו בחנוכה. לירושלים היה יום אם פרטי משלה, לפני מספר שנים, ואילו אמהות פתח-תיקוה קיבלו את מתנותיהן בתאריך שהוא הוותיק מכל ימי האם, כפי הנראה.

גם כל אחד מעיתוני הנוער והילדים ב"ארץ קבע לו תאריך אחר ליום האם שלו. מזל אייחקהבעות. בנוסף לכל אלה היה גם יום האם הבינלאומי — אשר בו הכירה מועצת הפועלות. ביום זה התנהגו יפיה כל הילדים אשר הוריהם קראו את דבר ועל החשמו.

הקיבוצים לא טמנו אף הם יום בצ"לחת: כמעט כל קיבוץ קבע לו יום אם משלו. רק שהמנהג אצלם היתה משור תפת. לכל האימהות יחד. עתה הגיעה הגאולה לילדי ישראל. מרעצת הפועלות הצליחה לארגן כל ה"גופים שחגגו את יום האם, לקבוע תאריך אחיד: ל' בשבט. אולם נראה כי מזל אייחקהבעות של יום האם רודף אחריו. אחרי קבלת ההחלטה, התברר כי ל' בשבט נופל השנה ביום שישי בשבוע.

וכך, החליטה מועצת הפועלות, באופן יוצא מן הכלל, לשנות את תאריך יום האם ל"כ בשבט.

העושה סביבתית

"אתה עוצר אותי? אתה רוצה להעניש אותי? טוב, אז אני אעניש את כולם. אני אסגור לכם את התחנה." צעק שעלבה שווילי לעבר השוטר שעצר אותו.

שעלבה, עובד בתחנת הדלק פז בחולון, הועיק את חברו לעבודה, רומן שווילי, וזה הפסיק את מכירת הדלק בתחנה. טור המכונות הארוך, שהמתין במוצאי-שבת למלא את מיכליה, נאלץ לנטוש את התחנה. ג'ריקן בראש, שעלבה, עולה חדש מגרוויה, כפי שניתן להבין משמו, נלקח למשטרת חולון לאחר שאזרח התלונן נגדו במשטרה כי חבט בראשו בג'ריקן. בעקבות יכוח ביניהם על מכירת נפט, וכך, נסגרה תחנת הדלק למשך שעה תמימה. חברו של שעלבה השבית את התחנה — עד שהמשטרה תשחרר את חברו. עשרות מכונות נוספות עברו דרך התחנה, במשך שעה זו — ונאלצו להמשיך הלאה. באוני כי כל מרשק רצה לשמוע, בישר רומן שאף אחד לא יקבל דלק — עד שחברו ישוחרר. "תלכו למשטרה ותגידו שמה שהם ישתרו את החבר שלי, ואז אמכור לכם", הודיע לעם ישראל.

הפסד לתחנה היה כבד, אולם מנחם חכמו, אחד מחמשת בעלי התחנה, ניסה להחליק את הפרשה למחרת: "רומן פחד להמשיך למכור דלק, כשנשאר לבדו, כדי שאנשים לא ימלאו ויסעו בלי לשלם, לכן הוא סגר את התחנה." למה אין רומן מפחד למכור דלק כשהוא לבדו במשטרת לילה? בפיו של חכמו לא היתה תשובה.

הרגשת התיסכול והמרירות בעקבות ה"מלחמה, בעקבות הריקבון שנתגלה, בעקיבות הישארותה של ההגנה הישנה על כנה, אחרי הבחירות — התריפה לאחוריה, נה, כאשר החברה החלו מקבלים דיווחים מהבית על מה שאירע לתקציב המשתתף, בעקבות ההתמוטטות הכלכלית המתרחשת ובאה בשלבים מהירים.

האיום ימומש? האם יממשו החיילים את איומם, כאשר יחזרו הביתה ויצביעו ברגליהם את מחאתם הגדולה? על סמך נסיונם בנידון, מאמינים אנשי שגרירות אוסטרליה כי כן: "אנו מצפים לגל של הגירה ישראלית לאוסטרליה בעוד כחודשיים, כשהחיילים יחזרו לבתיהם, גילה השבוע קונסול אוסטרליה בתל-אביב, דוגלס קויל.

אוסטרליה היא ארץ הגירה אידיאלית*. היא מעוניינת במהגרים העונים על צרכיה ("אולם לא נעשה כל פירסומת, ולא נערך דד הגירה, כדי שלא להרגיז את ממשלת ישראל", הבהיר הקונסול). רמת החיים בה גבוהה: משכורתו של רופא — 10,000 דולר לשנה, מכירתה טובה משתכרת 6,000 דולר, פועל — 4,000.

כוח הונייה של דולרים אלה הוא רב: מחיר הדלק — מחצית מבישראל. מכונות בינונית טובה — פחות מ-4,000 דולר. (דהיינו, משכורת שנתית של פועל). קילו בשר משוכח — שישה דולר. **חומר מצויין**, שלושה מדיים קובעים לגבי קבלת מהגר חדש: איחוד משפחות, בעלי מקצוע נדרשים, וכאלה המוכנים ללמוד מקצוע נדרש.

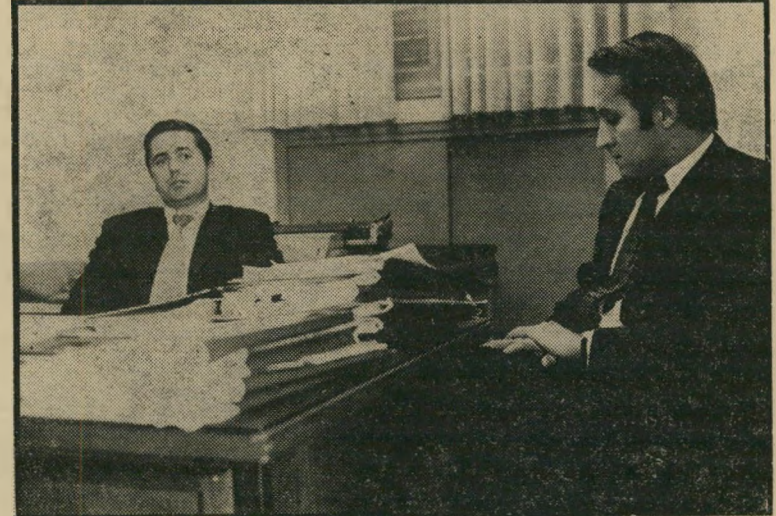
פירקו בלילה 40 מוקשים, פינו לעצמם מעבר — לכל מקרה. עד הרגע האחרון, אינך בטוח כאן שאכן תחזור הביתה בשלום. **סוף העתה**, אני נוסע לאורך הביצורים שהוקמו מול הארמיה השלישית, התעלה מלאה דוברות של המצרים, המעבירים אספקה חופשית לארמיה.

אני חוזר ליחידתי, מוצא את המג"ד במיסדר חלוקת דרגות, נסיגה או לא נסיגה, את הסדר צריך לקיים, ודרגות יש לתת כמעט הכל מועלים בדרגה בעקבות המל"חמה, אם נמשיך לשבת כאן — יתקיים סיבוב שני של העלאות בדרגות.

זהו אחד הפיצויים המועטים שהצבא יכול לתת לכיפורניקים, ובערב עורכים יום: שחטנו את העגל שמצאנו בשטח עוד אחרי הפסקת האש. לאחר חמש שעות של בישול, מתברר כי בשר עדיין קשה כסוליה. אולם אני אוכלים אותו לתיאבון. זהו הבשר הטרי הראשון מזה זמן רב שמגיע לפינו. אם לא ישיבינו, אולי יגרום לפחות לאיוו מחלה, שתיגרום לשיחורר.

היצולים שוחקים

האסון המחריד, בו קפאו שלושה קציני צה"ל למוות לפני שבועיים, בשעת טיול לסנטה קתרינה (הם הופקרו למוות, העולם הזה 1899), הביא בעקבותיו קשרי-שתיקה. חלק הקצינים שניצלו ניסו השבוע להימנע מלתת תשובות מלאות לוועדת החקירה החוקרת בנושא*. הסיבה: הששם לגורלו של המפקד, אשר לדעת רבים יישא באחריות האסון, אחד הקצינים, הנניח, יצא מבית

מוזכיר סטאר וקונסול קוויי הצבעה ברגליים?

החולים ע"ש שיבא בתל-השומר, בו היה מאושפז, עוד לפני שוועדת החקירה סיימה לחקור אותו. **איים**, ניצולי טיול-האסון החליטו בינתיים שלא לשרוח עם עיתונאים בנושא. כאשר נודע להם כי החיילת שניצלה בנס, סמ"ר (מיל) רחל מלצקי, נתנה ראיון להעולם הזה — איימו עליה במשפט צבאי, לאחר שתחלים.

על עיתונאים שהגיעו לבית-החולים נאס"ר הכניסה לביתן 19א, בו שכבו הפצועים, על ד"ר עוזא וזהר, אחד מרופאי המחלקה, החבר בוועדת החקירה — נאסר אף למסור לעיתונאים על מצבם של הפצועים. פרט נוסף שהתגלה השבוע: רחל מלצקי לא היתה כלל בצה"ל בעת הטיול. היא סיימה את שירות המילואים שלה ימים מספר לפני כן, יצאה לטיול כאורחת כבר במזמנת ידיד שלה, שהשתתף בטיול — ובידיעת המפקד. רק לאחר האסון, חייל צה"ל את רחל, בשנית, רטרואקטיבית.

הגירה

מחכונים ליריה הגדולה

לוא היה מישוה מצליח להקליט את שייחות החיילים, סדורים ומילואימניקים, ה"מתנהלות בשבועות האחרונים באהלי סיי-רים ובמוצבים, במשאיות ובטנקים, ברחבי המידבר ובמרומי הרמה — היה מגלה ש"המשפט הנפוץ ביותר, בשיחות רעים, הוא: "בשיחורר — אני הולך לעזוב את הארץ."

* נוסף לחקירת מצ"ח, הנערכת שיגרית בכל מקרה כזה, מינה הרמטכ"ל גם ועדת חקירה מיוחדת, המורכבת משני אל"מים וסגן-אלוף.

אולם מעט מאוד ישראלים היגרו אליה בשנים האחרונות: מתוך מאה אלף מהגרי ריט לשנה, היגרו לשם מ"שארל 117 איש ב-1965, 159 ב-66, 243 ב-67, 238 ב-68, 259 ב-73.

פנעים הצנחן שנעלם

לאחר שבועות ארוכים, הגיע סוף-סוף תורו של סמ"ר אלי לופו לצאת לחופשה. הוא נפרד מחביו ליחידה, יצא לדרסה מסיני לביתו במושב חניאל, ליד כפר יונה. היה זה ב-21 לדצמבר 1973. עד היום, לא הגיע הצנחן שגה הקומה (185 מ') בעל הטיעור השטני, ליעדו. הוא נעלם כאילו נלעה אותו האדמה.

קורבן לפשע? בהתאם לנוהלי ה"שיגרה של צה"ל, הוא דווח כעריק. אולם ספק אם המיטרה הצבאית האמינה בכך. אלי היה חייל מצטיין, שעמד להשתחרר משרותו הסדיר ערב המלחמה. בהנתיחה המיתנה לו חברתו, בתו של קצין העיר שם, איש לא האמין שהוא עזב את חבריו בשדה וערק.

קרוביו וידידיו מאמינים יותר כי הוא נפל קורבן לפשע. לפני כחצי שנה גילה אלי, עם כמה חברים, מקרה מעילה גדול,